

Arkiv: FE-121, FA-S80
JournalpostID: 23/4531
Saksbehandler: Kristin Nåmdal
Dato: 30.01.2023

Saksframlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
	Utval for areal, plan og miljø	
	Utval for næringsutvikling og drift	
	Alver formannskap	
	Alver kommunestyre	

Regional plan for fornybar energi i- høyring

Kommunedirektøren sitt framlegg til vedtak:

Alver kommune legg fram høyringsuttale for Regional plan for fornybar energi 2023-2035, slik det kjem fram i saka

Politisk handsaming

Saka skal til uttale i utval for næringsutvikling og drift og utval for areal, plan og miljø
Saka skal til innstilling i formannskapet
Saka skal avgjerast i kommunestyret

Saka gjeld

Vestland fylkeskommune har lagt «Regional plan for fornybar energi 2023-2035» ut på høyring, med innspel frist 20. februar 2023.

Planen har eit (eige dokument) strategisk handlingsprogram for å følgje opp måla i planen for fornybar energi og byggjer på eit kunnskapsgrunnlag.

Regional plan for fornybar energi skal vere eit av grunnlaga for klimaomstillinga i Vestland fylke. Planen har som oppdrag å fastsette mål om ambisjonsnivå og utbygging av fornybar energi.

Alver kommune er invitert til å kome med høyringssvar til plandokumentet.

Alver kommune gav uttale til planprogrammet for planen. (vedlegg til saka)

Saksopplysningar

Bakgrunn:

Vestland skal fortsette å vere Noregs største produsent av rein fornybar energi som både kan delast med omverda samtidig som grønne industrier fortset å vekse i fylket.

Ein god kraftbalanse og sikker kraftforsyning er ein viktig føresetnad for vidare verdiskaping.

Utviklingsplanen for Vestland løftar behovet for ein ny og tydeleg regional plan på energifeltet. Stadig større elektrifiseringsbehov, meir fornybar kraftproduksjon, ny industri og endra forbruksmønster aukar presset på kraftsystemet, samstundes som det aukar presset på areal, natur og landskap.

Planen omhandla dei seks fornybare energikjeldene vasskraft, vindkraft, havenergiane, solenergien, termisk energi og bioenergi.

Regional plan skal leggst til grunn for regionale organ si verksemd, for kommunal og statleg planlegging og verksemd i regionen (jf. § 8-2)6 . Regional plan for fornybar energi er eit strategisk verktøy for å styrke arbeidet med, og vekst av, energi frå fornybare energikjelder i Vestland.

Mål med planarbeidet:

«Vi har energioverskot frå fornybare energikjelder og ei robust kraftforsyning som bidreg til grøn verdiskaping»

Planen er bygd opp med plantema:

- Auka produksjon frå fornybare energikjelder

Delmål 1: Vi har produksjon og distribusjon av kraft frå fornybare energikjelder som tek omsyn til miljø, naturmangfald, friluftslivsområder, landskaps og kulturverdiar

Delmål 2: Kvar enkelt fornybare energikjelde brukast der dei har høgast verdi for samfunnet.

Delmål 3: Auka produksjon frå fornybare energikjelder har bidrege til kutta klimagass utslepp i Vestland

Delmål 4: Vi har kompetanse, forskning og utdanning til å utvikle fornybar energi

- Robust kraftforsyning i Vestland

Delmål 5: Vi har stabil og positiv kraftbalanse

Delmål 6: Vi har kraftnett som gir nok kraft til forbruk og industri i heile Vestland.

Delmål 7: Vi utnyttar mangfaldet av fornybare energikjelder som gjer oss mindre sårbare for uføresette endringar i energiproduksjon

Delmål 8: Vi har ein infrastruktur for energiberarar som gjer at vi kan nytte oss av svingingane i kraftproduksjonen og avlaste nettet

Delmål 9: Vi har nok energi til hubane til Grøn energi Vestland

Sakshistorikk

Alver kommune gav høyringsuttale til planprogrammet for regional plan for fornybar energi. datert 05.05.22. Høyringsuttalen var eit notat og ikkje ei politisk sak. Årsaka var at Alver kommune ikkje kunne handsame planprogrammet politisk, då det var alt for kort frist i høve til møteplanen. Notatet vart lagt som orientering i politiske utval.

Partar

Det er Vestland fylkeskommune som er planansvarleg. Planen vil ha verknad for arealforvaltning også i Alver. Alver kommune er ein høyringspart i denne saka.

Framlegg til høyringsuttale frå Alver kommune

Ein regional plan for fornybar energi vil ha innverknad på areal- og naturforvaltninga i Alver. Planen og plantema omtaler fleire kjelder til fornybar energi, til dømes er vasskraft sentralt. Det vert ikkje kommentert her då det ikkje er så relevant for Alver kommune.

Plantema: Auka produksjon frå fornybare energikjelder

Vindkraft

Planen omtaler ambisjonsnivå og utbygging av vindenergi, det er knytt føringar til korleis vi skal handtere tema vindkraft regionalt og i forvaltninga i kommunane.

Planen seier at det er eit mål at i Vestland fylke har vi ikkje bygd ut vindkraft i urørd natur eller på kostnad av viktige verdiar knytt til natur, landskap, kulturminne eller kulturmiljø og reiseliv. Det blir stilt tydelege og strenge krav til konsekvensutgreiningar i samband med vindkraftutbyggingar.

Desse retningslinene gjev gode føringar på korleis vi skal behandle saker om vindkraft i Alver. Det er lagt til eit eige punkt om at det ikkje blir bygd ut vindkraft som er i strid med kommunestyrevedtak. Dette er i tråd med innspelet som Alver kommune hadde til planprogrammet for planen. I denne merknaden vart det understreka at dersom det skal leggjast til rette for vindkraft i Alver, må det vere lokal aksept for dette. Alver kommune har i dag eit kommunestyrevedtak på at det ikkje er ynskjeleg med vindkraft i fjella.

Bioenergi

I Vestland har vi store potensielle kjelder til bioenergi. Spesielt sekundærprodukt frå skogbruk, landbruk og fiskeoppdrett har høgt potensial i regionen. Alver er ein stor skog og landbrukskommune og har eit potensiale til å utvikle bioenergi.

Kapasitet og kompetanse:

Dersom Vestland skal lukkast med å legge til rette for fornybar energiutvikling må vi bygge kompetanse. Det er avgjerande at vi samarbeider med bedriftene, offentleg sektor og forskings- og utdanningsinstitusjonane for utdanning.

I vidaregåande skule må læreplanar ha fokus på fornybar energi i eit heilskapleg energisystem. Vi må styrke spisskompetansen gjennom spesialiserte utdanningar. I Alver ligg Knarvik vidaregåande skule. Fornybar energi er tema som er relevant å ta inn som ein del utdanningstilbodet, særskilt sidan Knarvik vgs ligg så tett på Mongstad, som er sentral i arbeidet med det grønne skifte. Det bør opprettast formelle samarbeidskanalar for å utvikle dette tema. Her har vestland fylke som skuleeigar ein viktig rolle i samarbeid med næringa.

Plantema: Robust kraftforsyning i Vestland

Vestland fylke har som planmål å arbeide for stabil og positiv kraftbalanse og at vi i har kraftnett som gir nok kraft til forbruk og industri i heile Vestland.

Kraftnettet ikkje har kapasitet til å frakte så mykje kraft vi skulle ynskje til der vi treng den. Industriområde utan tilgang på kraft er uaktuelle stader å etablere seg for kraftkrevjande industri. Samstundes kan ikkje kraftprodusentar med konsesjon byggje kraftverk fordi det ikkje er plass til meir kraft i nettet.

I prosjektet Grøn region Vestland blir det peika på at for låg kapasitet i kraftnettet er ei av dei største barrierane for det grønne skiftet i Vestland.

Vestland fylke med si historiske industriutvikling knytt til vasskraft og med store energiprodusentar må arbeide systematisk for at kraftforsyninga vert styrka, mellomanna er det det grønne skifte på Mongstad er avhengig av sikker kraftforsyning. Det å utbetre kraftnett er vesentleg for å ha mogelegheit til å ha god kraftbalanse gjennom året, og mogelegheit for likare prisar i dei tre prisområda som påverkar fylket.

Statsnett og andre netteigarar i Vestland jobbar for å utbetre kapasiteten i kraftnettet, men utviklinga går ikkje fort nok.

Fylket og næringslivet og andre offentlege instansar må samarbeida på tvers av teknologiar og interesser for å skape ein kraftsituasjon som gagnar innbyggjarar og industriutviklinga i Vestland. Alver kommune vil understreke at dette plantema er svært viktig.

Retningsliner for fornybar energi

Dei fylkespolitiske retningslinene er utarbeidd med heimel i energilova, havenergilova og plan- og bygningslova § 8-1 - §8-4 og skal gjerast gjeldande for planlegging og forvaltning på kommunalt, fylkeskommunalt, regionalt og statleg nivå i Vestland.

Regional plan for fornybar energi vil også vere retningsgivande for kommunal planlegging som kan påverke vekst av fornybar energi samstundes som ein tek omsyn til miljø, naturmangfald, friluftslivsområder og landskaps og kulturverdiar.

Planen har retningsliner som vil vere førande for planlegging og forvaltninga i Alver. I merknaden til planprogrammet peika Alver kommune på at retningslinene bør tydeleggjere

korleis dei handterast i praksis. Det er framleis litt uklart kva verknad har planen for lokalpolitisk handlingsrom. Er det motsegnrett i plansaker knytt til retningslinene?

Ei anna problemstilling knytt til retningslinene er at det er mange retningslinjer og det gjev eit litt uoversiktlege bilete.

Det er mange bør retningslinjer og nokre skal. Kva føringar skal dei ulike retningslinene ha i kommunen sin behandling knytt til saker om fornybar energi?

Eit døme er retningslina: «Det skal i kommunal og regional planlegging bli lagt til rette for lokal produksjon og bruk av fornybare energikjelder».

Det er uklart kva dette i praksis inneber? Skal det leggjast ut arealformål til tema i arealplanen til kommunen? Det behov for å tydeleggjere kva som ligg i dette, særleg sidan det er sagt «skal» i retningslinene.

Utfordringa med retningslinene er og at fleire ulike lovverket handterer denne type saker.

Det er mange retningslinjer knytt til kraftutbygging, som er gode og relevante, men desse vert handtert i konsesjonsbehandlinga ved kraftutbygging. Der er kommunen og fylkeskommunen ein høyringspart. Dei tema som er sett opp som retningslinjer er det som NVE praktiserer i sine behandlingar.

Når det gjeld vindkraft så var Alver kommune tydleg i høyringsuttalen til planprogrammet at det ikkje skal opnast for vindkraft i kommunane dersom ikkje kommunen sjølv ynskjer det.

Det er bra at dette er nå teke inn i retningslinene i punkt 14. «Det skal ikkje byggast vindkraftverk som er i strid med kommunale vedtak.»

I punkt 13 i retningslinene «Det skal ikkje byggjast vindkraft i urørd natur på land eller der viktige verdiar knytt til natur, landskap, kulturminne, kulturmiljø eller reiseliv blir forringa.» kan det vere utfordra å vurdere kva som ligg i omgrepet viktige verdiar, dette omgrepet går igjen i fleire av retningslinene. Kan dette tydeleggjerast i retningslinene?

Handlingsprogrammet som vedlegg til planen

Dokumentet er det fyrste handlingsprogrammet til Regional plan for fornybar energi i Vestland 2023-2035, og har ei varigheit på 4 år.

Det er særleg tema robust kraftforsyning i Vestland som er løfta fram i handlingsprogrammet. Delmål 7. «Vi har ein positiv og sikker kraftbalanse» og delmål 8. «Vi har kraftnett som gir nok kraft til forbruk og industri i heile Vestland».

Desse er løfta fram som prioritert i handlingsprogrammet. Tiltak knytt til måla handlar om påverknad og samarbeid i kraft av vestland fylke si rolle, dette meiner Alver kommune er ei god prioritering. Alver kommune vil gjerne vere ein bidragsytar i dette samarbeidet.

Oppsummering

Alver kommune støttar hovudmålet i planen som slår fast at Vestland skal ha energioverskot frå fornybare energikjelder og ei robust kraftforsyning som bidreg til grøn verdiskaping.

Regional plan for fornybar energi er ein krevjande plan å følgje opp. Det er mange ulike lovverk og forvaltningsnivå knytt til gjennomføring av ambisjonsnivået knytt til fornybar energi.

Alver kommune meiner det som bør ha størst fokus i gjennomføringa av plan er kraftsituasjonen i vestland. Ei robust kraftforsyning er ein premiss å kunne gjennomføre det grønne skiftet. Her kunne planen vore tydlegare i konkrete mål for å få til arbeidet. Plantema robust kraftforsyning bør ha mest fokus i det vidare arbeidet. Nye kraftlinjer og oppgraderingar av eksisterande er heilt naudsynt, for å få til ei robust kraftforsyning i Vestland fylke.

Når det gjeld handlingsprogrammet er Alver kommune er samd i at det er rett prioritering at mål knytt til kraftsituasjonen er løfta fram i handlingsprogrammet.

Retningslinene bør etter Alver kommune sitt syn ryddast og strammast opp, særleg gjeld dette det er retningslinene i høve til vasskraft.

Det bør tydeleggjerast i plandokumentet kven som har ansvar for dei ulike prosessane med omsyn til søknad om konsesjon for utbygging av fornybarenergi.

Alver kommune vil igjen peike på verdien av reell medverknad i planarbeid. Planen kom på høyring i perioden det var juleferie. Det er nyttig med tidleg dialog med kommunen og ein sjekk om det reelt å behandle saka politisk i høve til møteplan.

Vedlegg:

30.01.2023	Høyring Regional plan for fornybar energi i Vestland 2023-2035 og handlingsprogram 2023-2027	1846752
30.01.2023	Høyringsutkast-Regional plan for fornybar energi.pdf	1846753
30.01.2023	Utkast Handlingsprogram Rein handlekraft 2023-2027.pdf	1846754
30.01.2023	Kunnskapsgrunnlag for regional plan for fornybar energi 25.10.22.pdf	1846755
30.01.2023	Saksprotokoll FUV (10).pdf	1846756
30.01.2023	Høyringsvar til planprogram for regional plan for fornybar energi	1731935